

מטעמי תורת חיים

פרשת ראה – איסור אכילת בעלי חיים טמאים

התורה אסרה את אכילתם של כמה בעלי חיים שנאמר "לא תאכל כל תועבה: זאת ההקמה אשר תאכלו שור שה קשבים ושה עזים: איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר: וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו: אך את זה לא תאכלו ממשלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה את הגמל ואת הארנבת ואת השפן כי מעלה גרה ההם ופרסה לא הפריסו טמאים הם לכם: ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו ובגלתם לא תגעו: את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו: וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם: כל צפור טהרה תאכלו: וזה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה: והראה ואת האיה והדיה למינה: ואת כל ערב למינו: ואת בת היענה ואת התחמס ואת השחף ואת הנץ למינהו: את הכוס ואת הינשוף והתנשמת: והקאת ואת הקרמה ואת השלף: והחסידה והאנפה למינה והדוכיפת והעטלף: וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו: כל עוף טהור תאכלו" (דברים יד, ג-כ).

ויש להבין, מדוע התורה הקדושה אסרה על כל עם ישראל לאכול שרצים, וגם כמה מינים שונים של בהמות, חיות, עופות ודגים?

בעלי החיים הטהורים נמשכים מהקדושה והטמאים מרוח הטומאה

כל הדברים שנבראו בעולם הזה נאצלו מן העליונים, והם דוגמא להם (מצודת דוד' על טעמי המצוות להרדב"ז מצוה קפה ד"ה שלא לאכול תולעת). לכן לא ימצא לעולם דבר למטה שאין כנגדו איזה ענין למעלה. וכן ההיפך, אין דבר למעלה שלא ימצא דוגמתו למטה (רקנאטי' על התורה פרשת שמיי על הפסוק 'דברו אל בני ישראל'). כך הם גם הבהמות הטהורות, העופות הטהורים והדגים הטהורים – שכולם נאצלים מ'מדת החסד'. אך לעומתם כל המינים הטמאים ובכללם הבהמות הטמאות, העופות הטמאים והדגים הטמאים (מצודת דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה שלא לאכול תולעת) – כולם נאצלים מ'מדת הדין' (רקנאטי' פרשת שמיי על הפסוק 'דברו אל בני ישראל', ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת שמיי ד"ה וטעם השני, 'מאה שערים' על טעמי המצוות המיוחס לרקנאטי שער חמישים ד"ה ועל דרך האמת) ורוח 'הטומאה' (מצודת דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה שלא לאכול תולעת, 'מגלה צפונות' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' פרשת שמיי על הפסוק 'זאת החיה אשר תאכלו ד"ה קשה נכנס בחיה'), וכל רוחותיהם טמאות (רקנאטי' פרשת שמיי על הפסוק 'דברו אל בני ישראל').

ובכלל זה גם כל השרצים השורצים על הארץ, כגון הנחשים והעקרב שבהם רוח הטומאה שורה ונקשרת, כי היא מכוונת לטבעם (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמ"ל ספר ויקרא פרק יא ד"ה וכל השרץ השורץ). לכן אף שהתורה אסרה את כל השרצים שנאמר "וכל השרץ השורץ על הארץ שרץ הוא לא יאכל: כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלו כי שרץ הם" (ויקרא יא, מא-מב), היא חזרה ומנתה דווקא שמונה מינים של שרצי הארץ "וזה לכם הטמא בשרץ השורץ על הארץ החלד והעכבר והצב למינהו: והאנקה והנחש והלטאה והחמט והתנשמת" (ויקרא יא, כט-ג), וזה בכדי לרמוז על שמונה כוחותיו של הס"מ כפי שאמרו רבותינו 'מלאך המוות בשמונה' (ראה גמ' ברכות דף ד ע"ב). וכן מטעם זה התיבות "לכם הטמא" שבפסוק לעיל, עולות בגמטריא 'זה סמא"ל' עם עוד שתיים כנגד שתי התיבות 'שפתי כהן על התורה' סוף פרשת שמיי ד"ה יזה לכם הטמא עיי"ש).

וכן החמורים, הכלבים, החזירים (מצודת דוד' על טעמי המצוות להרדב"ז מצוה קפה ד"ה שלא לאכול תולעת) והגמלים וכל שאר הבהמות הטמאות, כולם נאחזים בסטרא אחרא (החיד"א בהערה על ספר 'עיר מקלט' לטעמי המצוות פרשת שמיי אות קנ) ובאים מרוח הטומאה (מצודת דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה שלא לאכול תולעת). וכן הוא כוחם של שרצי העוף, כגון הצרעות והזבובים היתושים והחגבים הטמאים – כולם הם מצד הטומאה (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד על הפסוק 'וכל שרץ העוף טמא הוא'). וכללו של דבר ישנם שני סוגי מערכות עליונות, קדושות וטמאות, כאשר כל בעלי החיים הטהורים בריאתם מן הקדושה (חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין שישי נהר ט ד"ה כבר נרמז) ונמשכים מצד הטהרה (מצודת דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה ואם תאמר איך), ואילו כל בעלי החיים הטמאים בריאתם מן הטומאה (חסד לאברהם' מעין שישי נהר ט ד"ה כבר נרמז) ונמשכים ממנה (מצודת דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה ואם תאמר איך). מטעם זה הטמאים נקראים בשם 'אסור' כי הם 'אסורים' בידי 'הקליפה' עד לימות הקץ, שאז יעביר ה' את רוח הטומאה מן הארץ (עבודת ישראל לר' ישראל מקוויניץ פרשת שמיי ד"ה זאת החיה אשר תאכלו).

בעלי החיים הטמאים הותרו לאומות העולם ונאסרו לעם ישראל

כל בעלי החיים הטמאים ובכללם הדגים הבהמות החיות והעופות הטמאים, הותרו לאומות העולם, כי הם מכוונים ממש אל שורשם הטמא של האומות (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה את זה תאכלו), שהרי גם נשמתם של האומות מגיעה מרוח הטומאה (רקנאטי' פרשת שמיי ד"ה והתקדשתם והייתם, 'תניא' ליקוטי אמרים לר' זלמן מלאדי סוף פרק ו סוף פרק א'. וראה יע' חיים' להארי"י ז"ל שער מט ד"ה ובוה תדע נפש, 'ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת יתרו על הפסוק 'מזבח אדמו' שהם כולם באים מג' קליפות טמאות). לכן בשעה שאומות העולם ניזונים מדברים טמאים, כגון מאכילת השקצים והעכברים ושאר הבריות הטמאות (חסד לאברהם' מעין שישי נהר ט ד"ה האמנם הקב"ה) כמו הדגים הטמאים שבמים (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד על הפסוק 'את זה תאכלו') – הרי שהם נדבקים בשלהם (וזהו פרשת שמיי דף מב ע"א ד"ה וכתב ולא), מחמת שהם טמאים כמותם (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד על הפסוק 'את זה תאכלו') (להרחבה על טומאת הגויים ראה אחד ממאמריו לפרשת מטות – 'טומאת נפשם של הגויים').

אך לעומתם ישראל הם קדושים (חסד לאברהם' מעין שישי נהר ט ד"ה האמנם הקב"ה), כי נשמתם מצד הטהרה (רקנאטי' פרשת שמיי ד"ה והתקדשתם והייתם קדושים) ושורשם מצד הקדושה (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד ד"ה לא תאכל כל תועבה), על כן הם צריכים להיות ניזונים מדברים טהורים וקדושים (חסד לאברהם' מעין שישי נהר ט ד"ה האמנם הקב"ה) אשר באים מצד הקדושה (וזהו פרשת שמיי דף מא ע"א ד"ה אמר רבי אלעזר), כפי שהצטוו "כי אני יהו"ה אלקיכם והתקדשתי והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ" (ויקרא יא, מד) (רקנאטי' פרשת שמיי ד"ה והתקדשתם והייתם קדושים). והתקדשותם של ישראל היא על ידי הימנעותם מאכילת הבהמות הטמאות אשר מוצא אצילותם הוא מ'מדת הדין' ורוחם מרוחות הטומאה (מאה שערים' המיוחס לרקנאטי שער החמישים ד"ה ועל דרך האמת), וכפי שהוזכרו ישראל "לא תאכל כל תועבה" (דברים יד, ג) (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה את זה תאכלו) (להרחבה על מקור טהרת נשמתם של ישראל ראה אחד ממאמריו לפרשת ואתחנן – 'סגולת נשמות ישראל').

בס"ד הכרך השני של ספר 'מטעמי תורת חיים' נמצא בשלב הכנת מפתח הערכים, ניתן עדיין לתרום ובכך לסייע בעלויות ההוצאה לאור:

בנק הדואר מספר 09 | סניף 001 | מספר חשבון 30608503 | שם החשבון חיים לנגר

היבדלותם של ישראל מאומות העולם נרמזה במה שנאמר "זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על הארץ: להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" (ויקרא יא, מו), כלומר כשם שהבדיל ה' יתברך "בין הטמא ובין הטהור" שזה בין אומות העולם הטמאים לבין עם ישראל הטהורים, כך הוא גם הבדיל בין "החיה הנאכלת" שהם בעלי החיים המותרים באכילה לישראל, לבין "החיה אשר לא תאכל" שהם האסורים באכילה לישראל אך מותרים לאומות העולם (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה להבדיל בין הטמא), ובכללם כל אותם בהמות חיות עופות ודגים טמאים שבאים מצד הטומאה ושרוח הטומאה שורה בהם ודרה בתוכם, ושמתן אין לרוח הקדושה של ישראל להתערב בהם בכדי שלא ייטמאו בהם (זוהר פרשת שמני דף מא ע"ב ד"ה בין בבערי).

בעלי החיים הטמאים אכזריים כי טבעם מגיע מהסטרא אחרא

ה' יתברך נתן סימנים לאותם בעלי חיים שבאו מצד הקדושה ולאותם בעלי חיים שבאו מצד הטומאה, על מנת שעם ישראל יידעו איזה בעלי חיים הם טמאים (זוהר פרשת שמני דף מא ע"ב ד"ה 'מסטר דא' ד"ה 'מאן דאיהו'). וקיומם של הסימנים המטהרים אינה סיבת ההיתר כמו שהיעדרם היא אינה סיבת האיסור, אלא סימנים אלו הם רק על מנת ליידע בהם את בני האדם מהו המין הראוי ומהו המין המגונה בין בעלי החיים (ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת שמני ד"ה זאת החיה אשר תאכלו), וכן להורות על כל בהמה חיה ועוף מהו הניצוץ המתפשט בהם – האם הוא מצד הטומאה או מצד הקדושה (ש"ל"ה הקדוש' בחלק תורה שבכתב פרשת ראה ד"ה והאכל איבר מן החי). ועל ידי כך ישראל יכולים להיבדל מאותם אלו שהם טמאים ('אור החמה' לר' אברהם אזולאי על זוהר פרשת שמני דף מא ע"א ד"ה 'בגין באית' מהרמ"ק).

משה רבינו התקשה בענין 'המאכלות האסורות', עד שהקב"ה היה צריך להראות לו באצבע את הדבר (ראה 'מדרש תנחומא' פרשת שמני אות ת). ואין הכוונה שמשה רבינו לא ידע שאלו בעלי חיים טהורים ואלו הם טמאים, שאין כל כך קושי בדבר הזה (ש"ל"ה הקדוש' לר' ישעיה הלוי הורוביץ תורה שבכתב פרשת שמני ד"ה וכן אכילת האדם) כפי שהוא בעצמו הציג בפני ישראל את בעלי החיים השונים ואמר להם 'זה טהור' ו'זה טמא' (עפ"י 'ויקרא רבה' יג, ד), אלא שמשה רבינו התקשה להבין את טעם הענין, כלומר מדוע זה נאסר לאכילה ואילו זה הותר לאכילה. לכן הקב"ה הראה לו את סוד רוחניותם וכוחם למעלה, ואז משה רבינו ראה שזה 'טומאה' ואילו זה 'קודש', והבין את סיבתם הרוחנית שעל ידה אלו נאסרו באכילה ואלו הותרו (ש"ל"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת שמני ד"ה וכן אכילת האדם).

אחד הסימנים לבעלי החיים הטמאים הוא היותם דורסים (מציאות דוד' על טעמי המצוות להרדב"ז מצוה קפה ד"ה עוד שם דע) ואכזריים (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות). כי כל בעלי החיים הדורסים וטורפים, הרי הוא מן הטבע האכזרי של 'הסטרא אחרא' (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה ואת אלה תשקצו מן העוף), ונמשך מצד 'הדין הקשה' (מציאות דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה עוד שם דע). סימן זה הוא מובחר אצל העופות, שהרי כל העופות הטהורים אשר נאצלו ממקום טהור של השלום והאמת, אינם טורפים או דורסים באכזריות (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות, 'מציאות דוד' להרדב"ז מצוה קפה ד"ה עוד שם דע), ואילו העופות הטמאים יכולים לדרוס את בעלי החיים האחרים בין בחייהם ובין במותם (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות) והם מעידים בזה על עצמם שהם באים משורשה של הסטרא אחרא ממש (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמח"ל ספר ויקרא פרק יא ד"ה ואת אלה תשקצו מן העוף).

וכן הוא בבהמות שיש שלום בין הבהמות הטהורות, זולת אצל השור הנוגח כי אצלו "רשעים יתהלכו" (תהלים יב, ט) (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות) שהרי בין קרניו מוצא לו השטן מקום לחנות (עפ"י 'קב הישר' לר' צבי הירש קאידנבר פרק פח). ולעומת הבהמות הטהורות, הרי שיש בין הבהמות הטמאות כאלה שממיתים בעלי חיים אחרים בלי שום רחמנות (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות). כך הוא גם עם הדגים, שדגים טהורים הם רחמנים ואילו דגים טמאים הם אכזריים (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות, 'מציאות דוד' מצוה קפה ד"ה עוד שם דע) והוא הדין גם בין החיות הטהורות לחיות הטמאות (ספר הקנה' ד"ה סימני עופות טהורות וטמאות) (להרחבה בענין השור ראה אחד ממאמריו לפרשת כי תצא – 'חיבור קליפות השור והחמור').

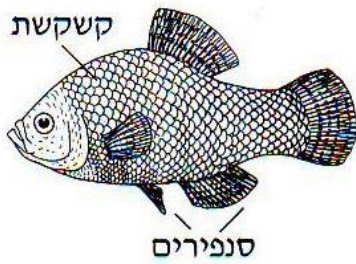
סימני הבהמות החיות העופות והדגים הטהורים רומזים על טהרתם

הסימנים בבהמה ובחיה הם "מפְרָסֶת פְּרָסָה" "שִׁשְׁעַת שִׁסְעָה פְּרָסָה" ו"מַעֲלַת גֶּרָה", כפי שנאמר "כל מפְרָסֶת פְּרָסָה וְשִׁשְׁעַת שִׁסְעָה פְּרָסָה מַעֲלַת גֶּרָה בִּפְהֶמָּה אֹתָהּ תֹאכְלוּ" (ויקרא יא, א). וכל הסימנים הללו הם רמזים לטהרתן. "מפְרָסֶת פְּרָסָה" – זה כאשר יש פרסות בתחתית רגלי הבהמה והחיה, והן סדוקות (ראה רש"י ויקרא יא, א) לרמוז ל'פתח' פתוח של הורדת השפע (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה דבר אל בני ישראל) מלמעלה למטה (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד על הפסוק 'זאת הבהמה' ד"ה והזכיר). וזהו כעין מה שנאמר אצל חיות הקודש "וְרָגְלֵיהֶם רָגֹל יִשְׁרָה וְכַף רָגְלֵיהֶם כֶּכַף רָגֹל עֶגְלָה עֹלָה לַעֲזִים כְּעֵין חֲזִשֵּׁת קָלִיל" (ויקרא יא, ז), "כֶּכַף רָגֹל עֶגְלָה" – הכוונה שיש להם סידוק פרסות על מנת לתת מקום להורדת ההשפעה שנמשכת מהם אל האופנים אשר תחתיהם (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה דבר אל בני ישראל). ובשונה מהם, אצל בעלי חיים הטמאים כמו הכלב החתול הדוב והקוף, כפותיהם מחולקות באצבעות, כמו כפות בני האדם, כך שאין אצלם 'סדקים' להורדת השפע דרכם כי כל אצבע סתומה בפני עצמה, ואדרבא חילוק האצבעות ממש, הוא מעבר אל הזוהמא (הרמ"ד וואלי ויקרא פרק יא ד"ה לכל הבהמה אשר היא מפרסת).

וכן הסימן השני בבהמה ובחיה שהיא "שִׁשְׁעַת שִׁסְעָה פְּרָסָה" – הכוונה שהפרסות שלה סדוקות ושסועות לגמרי מלמעלה למטה (רש"י ויקרא יא, א). כי לפעמים הפרסות של הבהמה והחיה סדוקות למעלה בתחילת הפרסה אבל לא למטה בתחתית הפרסה לפי שיש שם עור אחד הסותם ומדביק את הסידוק ואין כאן פתח פתוח להורדת 'ההשפעה'. העור הזה שסותם מלמטה הוא דוגמת הערלה שחופפת על 'הברית קודש' של האדם ומונעת את ירידת 'השפע'. בהמה או חיה שיש לה את העור הזה למטה, הרי זה מראה כי היא איננה משורש הקדושה אלא משורש הקליפה שכנגדה, והיא אסורה לעם ישראל שהם בני ברית (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה דבר אל בני ישראל). וכן הסימן השלישי בבהמה ובחיה שהיא "מַעֲלַת גֶּרָה" – הכוונה שאחרי שהבהמה או החיה הורידה את האוכל למעיה, היא מעלה אותו שוב אל תוך פיה לכתוש ולטחון אותו הדק (רש"י ויקרא יא, א). וסימן זה רומז להתעוררות התחתונים שעולה למעלה וגורמת בעקבות כך להורדת השפע למטה (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד על הפסוק 'זאת הבהמה' ד"ה והזכיר).

התורה מנתה את העופות האסורים (ראה דברים יד, יב-יח, ויקרא יא, יג-ט) אך מנגד לא נתנה סימנים בעופות הטהורים, ויש רק 'הלכה למשה מסיני' כי לעופות הטהורים שלושה סימנים והם 'אצבע יתירה' 'זפק' 'קורקבן נקלף'. שלושת הסימנים הללו מעידים על טהרתם, כי כל עוף שיש לו סימנים אלו הוא לא עוף דורס, ואדרבא זה מראה על רכות הטבע שבו אשר בא מהחסד השורש הטהור. 'אצבע יתירה' – היא אצבע גבוהה מאחורי האצבעות והיא כנגד אצבע האדם שנקראת 'אגודל', ורומזת ל'חסד'. לכן אצבע זו נקראת 'יתירה' כי היא בחינת ה'חסד' שמרבה ומעדיף לעומת הדין שממעט מחסיר ומצמצם. וכן הסימן השני שיש 'זפק' – הוא מעי רך המורה על רכות הטבע של העוף. וכן הסימן השלישי

'קורקבן נקלף' – שזה כאשר הקורקבן נקלף ביד ואינו צריך אל הסכין, ומודיע בזה בפירוש על טבעו הרך והטהור של העוף. שלושת סימנים אלו נצרכים על מנת להתיר עוף שלא נאסר בתורה (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה ואת אלה תשקצו מן העוף) **יחד עם 'מסורת' על אכילתו** (ראה הרמ"א על שו"ע חלק יו"ד פב, ג, ראה 'ספר החינוך' סימן קנז 'שלא לאכול עוף טמא' לפרטים בסימני העופות הטהורים ואכמ"ל בזה).

הסימנים שנתנה התורה בדגים הם סנפיר וקשקשת, כפי שנאמר "אֵת זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בַּיָּם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סָנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּיָּם וּבְנִחָלִים אֹתָם תֹאכְלוּ" (ויקרא יא, ט). גם סימנים אלו של הדגים מעידים על טהרתם. **לפי שכשם שיש רוחות טמאות בארץ הרוחות אחרי 'ניצוצות קדושה', כך גם יש רוחות טמאות במים** (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה כל אשר לו סנפיר וקשקשת) **שנמצאות בעיקר בתחתית הקרקעית של הימים** (עפ"י הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק יד על הפסוק 'את זה תאכלו מכל אשר במים עי"ש'), **אשר רודפות אחרי הדגים הטהורים היות שיש בהם 'ניצוצות קדושה'**. לכן הקב"ה עשה לכל אחד מהדגים הטהורים שני כלים שבאמצעותם יוכלו להתגונן מפני הרוחות הטמאות. כלי אחד זה ה"קִשְׁקֶשֶׁת" שהוא מעין 'שריון' המגן עליהם שלא יאחזו בהם הרוחות הטמאות, וכלי שני הוא ה"סָנְפִיר" שבאמצעותו הם פורחים במים ובורחים מפני רודפיהם (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה כל אשר לו סנפיר וקשקשת. ראה 'ילקוט ראובני' פרשת שמניי פרק יא אות קד ד"ה ראה והבן שדג טהור).

לכן כל דג שיש לו קשקשת יש לו גם סנפיר (ראה משנה נדה פרק ו, ט), **כי מאחר שהבורא הכין לו כלי הגנה הרי בוודאי שעשה לו גם כלי בריחה, כי שניהם צריכים לו להינצל מרדיפת הרוחות הטמאות.** וזה גם הטעם שהדגים הטהורים נשארים בטהרתם גם אם הקשקשת נושרת מהם בשעה שהם יוצאים מהמים, משום שדי להם בהגנה הצריכה להם במקומם במים אשר שם רודפים אחריהם אותן רוחות הטמאות, מה שאין כן ביציאתם ששם כבר אין להם פחד. **ולעומתם שאר הדגים הטמאים שאין להם סנפיר וקשקשת, הרי זה סימן שאין דבר טוב לברר מהם ואדרבא הם משורש הטומאה. לכן מפקירים אותם לכל הרוחות הטמאות שהרי הם כמותם.** מטעם זה טמאים גם דגים שיש להם במים סנפיר אבל אין להם קשקשת, משום שעיקר ההגנה מפני הרוחות הטמאות חסר להם ואם לא מקפידים עליהם משמים שייאחזו בהם הרוחות הטמאות הרי הוא סימן שהם בעצמם מהשורש הטמא, והרוחות שם רק הולכות אחרי מינן (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה כל אשר לו).

מאכלות אסורות מטמטמות את הלב והשכל וגורמות להוליד בנים פגומים

המאכלות האסורות מטמטמות את לבו של האדם, כפי שנאמר "וְלֹא תִסְמְאוּ בָהֶם וְנִסְמַתְם בָּם" (ויקרא יא, מג) **ורבותינו דרשו על התיבה "וְנִסְמַתְם" שנכתבה בלי א', כי היא כמו התיבה 'ונטמטם' מלשון טמטום** (גמ' יומא דף ע"א), **כלומר ש'הטומאה' עצמה היא לשון 'טמטום' 'ואשל אברהם' לר' אברהם טוביאינה על טעמי המצוות מצווה רמ"ו ד"ה 'טעם ה"ה' בשם הרמ"ק).** **וסיבת הדבר, לפי שחיותן של המאכלות האסורות הוא מכוונות הטומאה** (ישושן סודות) **לתלמיד הרמב"ן אות קסד), ואדם שאוכל אותם לא די שנטמא גופו במאכלות האסורות אלא שנגרם לו נזק עצמי גדול בנפשו שלא נבדל ממנו לעולמים, שטמטום את לבו ונעשה גם** (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמב"ל בספר הליקוטים חלק ב' על ביאור מאמרי חז"ל וזהו בביאור 'ונטמטם בם' ד"ה ועוד אמרו אחר כן). **כי המאכלות האסורות סוגרות את ליבו של האדם** (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה אל תשקצו את נפשותיכם) **מלהשיג אורחות חיים, כי גופו גדל באיסור** (נפלא יתעץ' לר' אליעזר פאפו מערכת כ ערך כללות אות יא) **ומוליד בנפשו 'חלודה' של טומאה, שגורם לו לחטוא** (נידו בכל' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסרי' פרשת תזריע סימן תרלח).

אכילת המאכלות האסורות מטמטמות (ישושן סודות) **לתלמיד הרמב"ן אות קסד) את הדעת** ('ילקוט ראובני' פרשת שמניי פרק יא ד"ה 'ונטמטם בם' בשם פסיקתא זוטרא) **מלהשכיל בעבודת הבורא** (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה אל תשקצו את נפשותיכם, 'ואשל אברהם' לר' אברהם טוביאינה על טעמי המצוות מצווה רמ"ו ד"ה 'טעם ה"ה' מהרמ"ק), **ומבלבלת את שכלו** (יצרור המור' לר' אברהם סע פרשת שמניי ד"ה זאת החיה אשר תאכל) **כך שאינו יכול להשיג השגות בתורה** ('מאור ושמש' לר' קלנימוס קלמן אפשטיין סוף פרשת שמניי ד"ה 'ואלה הדברים שדברנו עי"ש). **וזה הטעם למיעוט ההבנה ביחס לדורות ראשונים, כי הזהירות מטומאת האכילה בכללותה פחתה ביחס אליהם, שבדורות ראשונים נזהרו יותר מהטומאה לכן היה להם יותר זכות השכל** ('ואשל אברהם' לר' אברהם טוביאינה על טעמי המצוות מצווה רמ"ו ד"ה 'טעם ה"ה' בשם הרמ"ק). **והנזהר ממאכלות אסורות זוכה לחכמה, כפי שזכה יחזקאל הנביא שהיה נזהר בזה, כמו שאמר "הֲגֵה נַפְשִׁי לֹא מִטְמְאָה וּנְבִלָה וְטָרְפָה לֹא אֶכְלֶתִי מִנְעוּרִי וְעַד עֵתָה וְלֹא בָא בִּי בָשָׂר פְּגוּל"** (יחזקאל ד, יד) (ענין ח"י לר' חיים פאלאגי על גמ' ברכות דף נז ע"ב ד"ה 'הרואה יחזקאל' והוסיף שאף זוכה להיות חכם כמותו, ולכן אמרו רבותינו כי הרואה את יחזקאל בחלום יצפה לחכמה עי"ש. ראה זוהר פרשת בראשית דף קצא ע"א ד"ה תא חזי יחזקאל). **וכאשר אדם אוכל דבר שהוא 'טהור' אז על ידי אכילתו נשפע עליו טהרה** ('ואשל אברהם' על טעמי המצוות מצווה רמ"ו ד"ה 'טעם ה"ה' בשם הרמ"ק).

אדם שאוכל מאכלים טמאים, גם זרעו יתהווה מעיפוש המאכלים הטמאים שאכל והוא חלילה יוליד רשעים כמותו (נידו בכל' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסרי' פרשת תזריע סימן תרלח). **לכן מיד אחרי שנכתבה בתורה פרשת 'מאכלות אסורות' נכתבה גם פרשת "אֲשֶׁה כִּי תִזְרֶיעַ וְיָלְדָה זָכָר"** (ויקרא יב, ב) **ואחריה פרשת נגעים שנאמר "אֵדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בָּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר בָּשָׂרוֹ לִנְגַע צָרְעַת"** (ויקרא יג, ב), **וזה כדי להודיע שאם ייבדל האדם מן המאכלות האסורות אזי יהיו לו בנים הגונים וטהורים.** ואם לא, הרי 'הנגעים' מתחדשים עליו מצד טיפת הזרע שהיתה מאותן מאכלות משוקצות שאכל סמוך לעיבור ('ראשית חכמה' לר' אליהו די וידאש שער הקדושה פרק טז ד"ה השער השלישי בזמן הראוי), **שאו יבנה גופו מדברים משוקצים** (עפ"י 'מלא העומר' לר' אריה לייב ציץ ספר דברים פרשת שמניי בחלק השמטות דף לו ע"ב ד"ה סיטרא דמסאבא) **וייצא לו וולד עם עיפוש והיזק ומיני נגעים** ('יסמוכים לעד' למחבר 'שבט מוסרי' פרשת תזריע ד"ה 'הרב בעל ש"ך ז"ל' בשם השפתי כהן על התורה). **לכן צריך האדם לקדש עצמו במאכלות הגונות על מנת שהזרע יהיה נקי וטהור** ('ראשית חכמה' שער הקדושה פרק טז ד"ה השער השלישי בזמן הראוי), **וייצא התינוק מלובן ומזורז לעבודתו יתברך** ('יסמוכים לעד' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסרי' פרשת תזריע ד"ה הרב בעל ש"ך ז"ל, ראה 'שפתי כהן על התורה' לר' מרדכי הכהן מצפת פרשת ראה ד"ה לא תאכל כל תועבה).

מאכלות אסורות מטמאות את הגוף ואת הנפש ומסלקות את הקדושה

כל מי שחלילה אוכל מאותם בעלי חיים הבאים מצד הטומאה (זוהר פרשת שמניי דף מא ע"א-ע"ב ד"ה אמר רבי אלעזר), **אשר כמעט כולם סטרא אחרא** (החיד"א בהערה על 'עיר מקלט' לר' דוד לידא פרשת שמניי אות קנח-קנט), **הרי הוא נטמא על ידם** (זוהר פרשת שמניי דף מא ע"א-ע"ב ד"ה אמר רבי אלעזר, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינתא מאמר שלישי פרק ו דף נג ע"א ד"ה דע שהבהמות). **כי רוח הטומאה ששורה בהם ושוכנת בתוכם מטמא את ישראל שאוכלם** (זוהר פרשת שמניי דף מא ע"ב ד"ה בין בבעיר) **על ידי שקליפת טומאתם נדבקת בו** ('שער המצוות' להרא"י ז"ל פרשת עקב ד"ה וענין קריאת השמות) **ונעשית חלק ואבר ממנו** ('אור החמה' על זוהר פרשת שמניי דף מא ע"א ד"ה ת"ח 'כל מאן' מהרמ"ק). **ובזה הוא נטמא בסטרא אחרא** (החיד"א בהערה על 'עיר מקלט' לר' דוד לידא פרשת שמניי אות קנח-קנט) **ונדבק בו** (זוהר פרשת שמניי דף מא ע"ב ד"ה ותא חזי) **ונמצא**

תחת רשותו (הרמ"ד וואלי ספר הליקוטים חלק ב' על ביאור מאמרי חז"ל זוהר בביאור 'ונטמתם בס' ד"ה ועוד אמרו אחר כך), ושואב ויונק מהמקום שבו יש לאותו בעל חי טמא, קשר ואחיזה למעלה (יטעמי המצוות לרבינו מנחם הבבלי במצוות לא תעשה מצוה פו).

המאכלות האסורות מטמאות אפילו את הנפש של האדם (שערי קדושה לר' חיים ויטאל חלק ב' שער ו' ד"ה קרי לבטלה, 'מגלה צפונות' לר' אליהו הכהן מחבר שבת מוסר פרשת שמיי על הפסוק 'זאת החיה אשר תאכלו' ד"ה קשה נכנס בחיה) **המתלבשת בתוך הגוף** (ראשית חכמה שער הקדושה פרק טו ד"ה אחר שבפרקים), **בין אם האדם אוכל עופות טמאים** (הרמ"ד וואלי ויקרא פרק א' על הפסוק 'ואת אלה תשקצו מן העוף' ד"ה והעופות הטמאים) **ובין אם אוכל בהמות וחיות טמאות** (יאור החמה' על זוהר פרשת שמיי דף מא ע"א ד"ה 'בנין דאית' מהרמ"ק), **וכן שאר המינים**. ומאכלות אלו משקצות אותו (זוהר פרשת שמיי דף מא ע"ב ד"ה תא חזי), **לכן הן נקראות בשם "תועבה" שנאמר "לא תאכל כל תועבה"** (דברים יד, א), **כי הן מטמאות ומשקצות את הנפש הקדושה של ישראל לבד מהגוף הגשמי** (יצרור המור' לר' אברהם סבע חמיו של ר' יוסף קארו פרשת ראה ד"ה ולכן אמרו בזוהר), **כך שהטומאה הזאת דבוקה ואדוקה בנפש ובגוף, מה שאין כן באף טומאה אחרת**. לכן לא נתקנה לטומאה הזאת שום תקנה, כמו למשל ב'טומאת מתי' שניתן להיטהר ממנה על ידי אפר פרה אדומה (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת שמיי דף מא ע"א אות ז).

על ידי אכילת בעלי חיים טמאים מסתלקת מהאדם כל הקדושה (שער המצוות' להאר"י ז"ל פרק עקב ד"ה וענין קריאת השמות. 'אהבת דוד' להחיד"א דרוש ד לשבת תשובה ד"ה והנה ר"ת המדות, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינתא מאמר שלישי פרק ו' דף נג ע"א ד"ה דע שהבהמות) **אשר היתה בו מאז ומעולם** (באר מים חיים לר' חיים טירר מטשרנוביץ פרשת שמיי ד"ה יוכל עופות הטמאים' עפ"י כתיב האר"י ז"ל), **והיא מתבערת ונשרפת ונאבדת ממנו מחמת רביצת הטומאה בגופו**. והאדם לא יכול להתקרב אז אל הקדושה כי טומאתו עליו מטומאת 'החיצונים' שנמצאת בבהמות הטמאות ובעופות הטמאים. אדם זה נקשר אז אל 'הקליפות' (באר מים חיים לר' חיים טירר מטשרנוביץ פרשת שמיי ד"ה וכל עופות הטמאים וד"ה ולזה אמר הכתוב), **כאשר גופו הופך להיות משוקץ ומתועב היפך מה שהזוהר בתורה "אל תשקצו את נפשתיכם"** (ויקרא יא, מג) (באר מים חיים פרשת שמיי ד"ה ולזה אמר הכתוב). **ואדם זה נעשה טמא** (מצודת דוד' להרד"ב מצוה קפה ד"ה עד שם דע) **עד שנראה כאילו לא בא מצד הקדושה ולא נדבק בה מעולם** (זוהר פרשת שמיי דף מא ע"ב ד"ה ותא חזי).

טומאת מאכלות אסורות חמורה יותר מכל שאר הטומאות, כי אין בטומאה הזאת פתח פתוח שייכנס בהם אורויות העליונים של ה' יתברך. מטעם זה הרמז לטמטום שחל בעקבות האכילה הוא בתיבה "נְטִמְתָּם" (ויקרא יא, מג) שחסרה לה האות א' – כי האות הזאת היא כנגד יחידו של עולם אשר מונע את טובו ואורו העליון ממי שפורץ גדר בענין המאכלות אסורות (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה אל תשקצו את נפשותיכם), ואין רוח הקודש שורה בו (נפש חיים לר' חיים פאלאג'י מערכת האלקי אות סו ד"ה אכילת). **טומאה זו מחשיכה את הנשמה שהיא 'נר אלקים' אשר נח באפיו ה'** (שושן סודות' לתלמיד הרמב"ן אות קסד) **ומסירה מהאדם את האמונה** (שם משמואל' לר' שמואל בורשטיין מסוכטשוב פרשת שמיי שנת תרע"ה ד"ה דברי אל בני ישראל). **היא גם מגבירה בו את היצר הרע כי 'הטומאה' הזאת שאכל האדם היא ממין היצר הרע**. וזה לעומת 'הקדושה' שהיצר הרע נחלש בשעה שהאדם נכנס לתוכה, כפי שאמרו רבותינו על היצר הרע "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ" (ראה גמ' סוכה דף נב ע"ב בשם תנא דבי רבי ישמעאל) ('אשל אברהם' על טעמי המצוות מצווה רמ"ו ד"ה יטעם ח"ה' בשם הרמ"ק).

אוי לו לאדם בעולם הבא על מה שאכל מאכלות אסורות בעולם הזה

כל מי שלא נשמר מאכילת דברים טמאים, אזי בשעה שימות יהיה חלקו עם הרוחות הטמאות שנדבק בהם בחייו. ועל זה נאמר "שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם" (ויקרא יא, יב) והכוונה בין למטה ובין למעלה (הרמ"ד וואלי ספר ויקרא פרק יא ד"ה וכל אשר אין), לפי שאין נפשו עולה למקומה בעולם העליון מחמת שנטמאה ונדבקה בסטרא אחרא, וגם לא נגמר דינה למעלה לעולם ולעולמי עולמים (זוהר פרשת שמיי דף מב ע"א ד"ה וגם הנפש וד"ה דבר אחר). **וכשם שנטמאה נפשו בעולם הזה כך היא נטמאת בעולם הבא ונכנסת ברשותו של הסטרא אחרא** (זוהר פרשת שמיי דף מב ע"א ד"ה מאן דפלח). ועל זה נאמר "כָּל עֹמֵל הָאָדָם לְפִיָּהּ" (קהלת ו, ז), כלומר שבשעה שדנים את האדם בעולם העליון, אזי כל הדינים שהוא עתיד לסבול בעולם ההוא זה על מה שחטא בפיו בעולם הזה ולא שמר אותו וגרם שטימא את נפשו (זוהר פרשת שמיי דף מב ע"א ד"ה רבי יוסי, 'יצרור המור' לר' אברהם סבע חמיו של ר' יוסף קארו פרשת שמיי ד"ה זאת החיה) **ואת פיו, במאכלות אסורות ובנבלות הפה** ('יצרור המור' פרשת ראה פרק יד על הפסוק 'לא תאכל כל תועבה' ד"ה וכן לפי שכתב).

אוי לאדם שאכל מאכלות אסורות ואוי לנפשו שאין רפואה לשיקוצו, והוא לא יוצא מטומאתו לעולם, ולא נדבק ב'צרור החיים' אחרי פטירתו. וכל אותם 'הטמאים' הרוחניים למעלה או חושים בו ומטמאים את נפשו (זוהר פרשת שמיי דף מא ע"ב ד"ה ותא חזי) כמו שהיא נטמאה כאשר היתה מחוברת לגוף. **ואפילו בשעת תחיית המתים כאשר יחזור הגוף להיות יחד עם הנפש, יהיה אז האדם הזה** (יאור החמה' על זוהר פרשת שמיי דף מא ע"א ד"ה תיח' יכל מאן' מהרמ"ק) **לסירחון** (זוהר פרשת שמיי דף מא ע"ב ד"ה ועל דא כתיב) **באף, מטעם שנמאס באכילת המינים הטמאים ונעשה מהם** (יאור החמה' על זוהר פרשת שמיי דף מא ע"א ד"ה תיח' יכל מאן' מהרמ"ק) **ונדבק בהם** (זוהר פרשת שמיי דף מא ע"ב ד"ה ותא חזי). **אמנם אם האדם עשה 'תשובה' בחייו, לא יסבול כך אחרי מותו** (עפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת שמיי דף מא ע"א ד"ה תיח' כל מאן' מהרמ"ק), **כי על ידי התשובה יכול אפילו בחייו להפריד את מה שנדבק בו מחמת האכילת האסורות, שהרי אין דבר העומד בפני התשובה** (הרמ"ד וואלי ספר הליקוטים חלק ב' על ביאור מאמרי חז"ל זוהר בביאור 'ונטמתם בס' ד"ה ועוד אמרו אחר כך).

קוראים יקרים! אנו זקוקים לעזרתכם כדי להמשיך את הדפסת העלון והפצתו לרבים!
 בחסדי שמים עלון מטעמי תורת חיים מופץ באלפי עותקים כל שבוע, ורבים מתענגים בו. אבל אנו מתקשים כעת לעמוד בהוצאות ההדפסה שעלויותיהן גבוהות מאוד, ומבקשים את עזרתכם כדי שנוכל להמשיך את ההדפסה וזיכוי הרבים הגדול.
 כל סכום יתקבל בברכה וישמש במלואו לזיכוי הרבים. ניתן להקדיש את העלון לרפואה והצלחה, ולהבדיל לעילוי נשמה.
 אפשר להעביר תרומות דרך עמדות "קהילות" החזרות ליד בתי כנסיות – לבחור קופת 'מטעמי תורת חיים' ולצייץ שזה עבור הדפסת העלונים.
 ניתן לשמוע על אמצעי תרומה נוספים בטלפון 052-7675933 או במייל alon.torat.haim@gmail.com תזכו למצוות!

<p>ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע alon.torat.haim@gmail.com המעוניינים להפיץ את העלון הזה באזור מגוריהם יכולים ליצור קשר במייל או במספר טלפון 052-7675933</p>			
<p>לעילוי נשמה יוסף כהן בן אסתר לעילוי נשמה יהב בת מרלי</p>	<p>לעילוי נשמה אולגה (חנה) בת סימיו יקיר בו דורית</p>	<p>לעילוי נשמה נתן יוסף בן יהודית תיח</p>	<p>לעילוי נשמה נתנאל הכהן בן יונה הכהן אלכסנדר בן יהודה</p>
<p>לעילוי נשמה רובת בת מרים</p>	<p>לעילוי נשמה רבקה אביבה בת יקות</p>	<p>לעילוי נשמה כלימה בת ליוה שמעון בן רחל</p>	<p>לעילוי נשמה חודש בר קיימא ל: עמר אהרן בן אולגה חיי</p>
<p>לעילוי נשמה חיים בן לאה זוהרה בת שמחה</p>	<p>לעילוי נשמה רחל בת רבי בנימין</p>	<p>לעילוי נשמה חלוצת: אייל בן דינה חיי רוזה בת דורה דבורה חיי וילדיהם: עזה, יהונתן, אבינעם, שילה</p>	<p>לעילוי נשמה חלוצת: עמליה וטילה למשפחת סלע בנותיהם: רחם, כרמל, תתל</p>
<p>לעילוי נשמה רחל בת נישן וטוה אשר דוד דוד בן ישי</p>	<p>לעילוי נשמה מאיר בן משה ד"ר יונה בן שמעון ד"ר רומה מרים בת מאיר ד"ר, חיים בת ליוב ד"ר, מרים בת שמעון ד"ר</p>	<p>לעילוי נשמה לחצות: איל בן דינה חיי רוזה בת דורה דבורה חיי וילדיהם: עזה, יהונתן, אבינעם, שילה</p>	<p>לעילוי נשמה חלוצת: עמליה וטילה למשפחת סלע בנותיהם: רחם, כרמל, תתל</p>
<p>לעילוי נשמה חלוצת: עמליה וטילה למשפחת סלע בנותיהם: רחם, כרמל, תתל</p>	<p>לעילוי נשמה חלוצת: עמליה וטילה למשפחת סלע בנותיהם: רחם, כרמל, תתל</p>	<p>לעילוי נשמה חלוצת: עמליה וטילה למשפחת סלע בנותיהם: רחם, כרמל, תתל</p>	<p>לעילוי נשמה חלוצת: עמליה וטילה למשפחת סלע בנותיהם: רחם, כרמל, תתל</p>